

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня «Рім неділь і руских свят» 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. «А. Домбровського (Хорунцини)». Експедиція місцева в Агенції Соколонского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Положене в Угорщині.

(X) Гр. Апоні тепер при роботі. Розглянувши ся, яке вражінє викликала єго велика промова, вдає ся він в пересправах з проводирами обструкції. Він довго переговорював з послом Оляйом, а безпосередньо по скінчених переговорах з тим послом розійшли ся в угорськїм соїмі всілякі вісти, що заносить ся на компроміс, який має довести до закінченя обструкції. Як дальше звіщають, має та намірена умова основувати ся на ось яких услівях: Один член правительственной (ліберальной) партії представить палаті до ухвали резолюцію, якою палата візвє правительство, щоби оно докладно вичисленим національним домаганям, вчасти при ревізії військового закона, вчасти протягом певного речинця надало законодатної ваги і форми. Ті національні домаганя, які мали би бути вичислені в згаданій резолюції, мали би менше більше відповідати домаганям виказаним в знанім пропамятнім письмі гр. Апоніого, переданім свого часу міністрови-президентови Сельови, окрім тих домагань, котрі сам гр. Апоні покинув. До тих покінених самим гр. Апонім домагань належать — домаганє ревізії, зглядно знесенє артикулу 18. закона з 1888. що-до покликуня запасових резервістів і бажанє розміщуня після народности, після чого самі про себе витворили-б ся угорські полки. Сї домаганя не найдуть місця в згаданій резолюції. Про команду в малярській мові висловив ся сам гр. Апоні в своїй останній промові, що на тепер він сего не домагає ся, отже і се не було-б уміщенє в резолюції. Всі інші домаганя уміщені в пропамятнім письмі гр. Апоніого мали би бути вставлені до резолюції, яку мада би посольська палата ухвалила. Найвизначнійших членів опозиції покликано до Пешту, щоби з ними порозуміти ся що-до сих справ а ліберальне стороництво згоджує ся на те, щоби з опозицією зробити такий компроміс.

Недавно розійшла ся була вість про розрив в стороництві угорських людовців. Орган сего стороництва, запевнює, що сї вісти не мають ніякої основи. Гр. Іван Зічі, проводир сего стороництва зазначив уже свого часу становище свого стороництва, а оно сжоче зовсім з артикулом 12. закона з 1867. р. Людовці бажають уздоровленя парламентарних відносин і в тій справі згоджують ся зовсім з поглядами гр. Апоніого.

В останній хвилі мало прийти до великого напруженя між угорським а австрійським правительством з нагоди цукрової конвенції і цукрового контингенту. Се має бути приводом подорожи міністра-президента д-ра Бем-Баверка до Ішлю, хоч імовірно ся подорож стоїть в звязи з кредитом потрібним на підмоги наслідком великих шкід елементарних в Чехах, Австрії дол., Шлезку і в Галичині.

Задля Наумовича.

Другий писач то Ст. Вербовий. В тім самім числі Русского Слова пробував своїх мудростей. Але о тих мудростях єго шкода і писати. Він нам каже, що ми готові виректи ся не лишень сьвятої католицької віри, як Наумович, но взагалі і Христа, як би нас вигнали з монастиря. Звідки він то знає, що ми так зробили-б? Каже, що ми вирікаємо ся свого обряду. А то знов коли і де? Дорікає нам Серцем Ісусовим — він каже з погордою серце Ісусове... Воже, дай му знанє і опам'ятанє, бодай на послідній постели! Плете о булях пап римських, о обряді нашім... Чоловіче, знаєш ту приповідку: куда кухті до патини! Ти знаєш обряд, який він має бути і чим він властиво є?... Вкінці зачїнає за Шевченка, що будьто би ми Шевченка де вихвалили; а навіть не боїть ся, по правді сказавши, збрехати, що ми частійше читаємо Кобзаря Шевченкового, як Євангелиє. Чоловікови аж не хочєть вірити, що можна так безлично брехати в живі очи перед цілим світлом. Таж Євангелиє читаємо ми бодай три рази на день, як найбільше, а тотя сьвітська книжка Кобзар заледве чи є в кождім нашім монастирі. Ну, вибачайте, як вже хтось так забуває ся, то хіба нема що з ним й говорити, а таку газету, що таке друкує, то вже й не знати як назвати...

То тільки Ст. Вербовий в Русскім Слові, а тепер пригляньмо ся, що в Галичині написав якийсь панок, що підписав ся Тр. І щож він написав? Може що мудрійшого від тих селян, може відповів на наші запити? Ні! Не берє ся до того. Як пани від Русского Слова, як ті два Яцків і Вербовий чїнають ся ні сего ні того, так і сей господин. На наші запити не має що єказати, але плете от дурниці аби бодай щось сказати.

І так не подобаєсь ся єму слово «бреше». Каже, що так сказати, то «не по-человѣчески». Добре, добре. То єго коле само наше слово «бреше», а що ті газети, про котрі ми писали і котрі він так любить, такої брешуть, то хіба у него «по-человѣчески»? Такі були Фарисеї, що вважали на слова, а на саму річ ні! Каже той господин, що Ісус Христос «нікогда не употребилъ ніякого грубого или обидчивого слова». Дивне! Як ті панове люблять нас відсилати то до св. Письма, то до самого Г. Н. Ісуса Христа. Аж сьмішно чоловікови, все приходить ти на гадку те теля, що хотїло стару коровицю вчити. Таке бо й їх. Сами св. Письма не знають, а беруть ся після него вчити. Господине Тр. як думаєте, як би Вас хтось вимастив не палогою а простими посторонками перед всіми людьми в церкві — була би то для Вас обида, чи ні, було би то «грубе» чи ні? А як би ще Вам до того хто сказав: Ти «побілений гробе» ти «брехливий пророку, ти ящїрче кодро, ти лицеміре», було то би грубо? Певно, що грубше як наше слово «бреше», яким ми кажемо о брехні тих газет. Ну, видите, а Г. Н. Ісус Христос так грубо виганяв з церкви не таких знать бідаків як Ви, а богачів єрусалимських, що міняли гроші. Ісус Христос такими грубими словами говорив не про таких селяхів як Ви, а фарисеїв, найповажнійших людей в Єрусалимі. Є то грубо? І ще сьмієте тикати нам, що не по Христовому робимо, як кажемо, що яка газета, чи несовісний чоловік бреше?

Знаєте, що де йде о славу Божу, о сьвяту католицьку віру, там ми готові кождому такому, що баламутить нарид, не лишень сказати — як ви думаєте — по грубому, що бреше, але як би треба було, зробилисьмо з ним так як св. О. Николай зробив з еретиком Ариєм. А знаєте ви, що св. Николай з ним зробив? Скажемо вам по просту — «вилатав му писки». А знаєте за що? За то, що той богохульник посьмів говорити проти сьвятої католицької віри і Г. Н. Ісуса Христа. Ну, видите — Сьвятій Миколай, а так грубо обійшов ся, а що ще мусїв єму при тім наговорити — також грубо... Ми знаємо з житій Сьвятых, що й они, коли йшло о славу Божу, не перебирали в словах, а різали, що кому належало ся.

Розумієте Ви то, господине Тр? Тож не гнівайтесь за бреше, як оно вам правду повідає.

Ви також пишете далі, що Юда не був проклятий Ісусом Христом. Хіба тому, що Ви ніколи о тім не чули. Шкода, що може булисьте коли на страстях, тай не уважалисьте. Там так каже Г. Н. Ісус Христос о Юді: *Горе же человеку тому, имже Сынъ человеческийъ предается; добро было бы ему, аще не бы родился человекомъ той.* А то не є прокляте? Або се знов: *Азъ соблюдаю я (я стеріг їх — Апостолів) во имя Твое... и никтоже отъ нихъ погибе (не погіб) токмо сынъ погибельный (Юда).* Отже як Юда названий? Не сином погібели, сином проклятя?

Дивно нам лишень, чому то ви всі, що пишете на нас, а бороните свого Наумовича, так дуже завзялисьте ся боронити і Юду...

Що ви властиво хочете через тую оборону Юди? Хіба одно з двоїх: або усправедливити зраду Юди й Наумовича через те, або попри Наумовича — як ви кажете — просьвітителя Руси, зробити і з Юди якого просьвітителя, може також Руси? Но, но — віншуємо красної, добірної двійки просьвітителів. А то бідний Юда і не сподївав ся, що аж Русини за ним уймуть ся. А все з ласки Наумовича. До чого довів вас Наумович. Славно! Нема що й казати.

Доси сьвяті Отці, аскити, проповідники йдучи за св. Письмом казали, що нікого лишень Юду назвав Г. Н. Ісус Христос проклятим, і аж Русини від Русского Слова і Галичанина сказали, що ні. Чому? Та тому, бо хотїли би бодай в очах людей і перед своєю совістю усправедливити свого Наумовича, такого самого зрадника як Юда. Менше вини на Юді то й на Наумовича менше. Дивїть-но ви ся, дивїть! Ви готові дати й самому чортові лавфпас з пекла, щоб зраду сьвятої віри назвати просьвіщенєм руського народа. Красно.

Є в св. Письмі таке, що по овочах пізнає ся дерево. Ну, ну. Але знаєте, до чого се говоримо. Та до того, що з якого ви дерева дочекали ся у себе таких овочів. Красно вас повиучували і Слово і Галичанин і Общество. Вмієте крутити, вмієте — вибачайте — брехати, а то як ви думаєте, «по-человѣчески»?

Ага, ми ще до Вас маємо одно слово. Обурилось ваше делікатне сумління, що ми — як ви кажете — «позоримо память покойного о. протоіерея Наумовича, а покойниковъ не належить трогати». Які-ж Ви делікатненькі, як Вас серденько заболїло, коли ми «трогнулі ізмєнника протоіерея Наумовича»: а як ваше Русское Слово і Галичанинъ позорили і позорять память митрополита-кардинала Сильвестра Сембратовича також покойника, то вас якось не видко між

тими, що-б обстали за его честію. Чому? Хибато тому, що Наумович Юда, предатель, що не згинув своєю смертю, а кард. Сильвестер вмер як вірний син святої католицької Церкви. Вибачайте, але то знов так виглядає, як би есте йшли під то дерево, де Юда повісив ся і над ним плакали, а на хрест Христовий і на Христа пловали. Хоч що кажіть, не гнівайтесь, але то так зовсім виглядає.

Ну гадаємо, що вже вам, господине Тр. із села, на всьо відповілисьмо. Будьте здорові, бо ще маємо господина Федоричку.

(Дальше буде).

Біжучі вісти.

Приготованя до конкляве в повнім ході. Не тільки римські, але і заграничні дневники дискутують живо на шансами, хто стане папою. Кажуть, що Сзуйти агітують против Готтіого, з зависти, бо він належить до чина Кармелитів. Розширено також поголоску, що Німеччина за протестувала против вибору кард. Рамполі. Се заперечила півурядово Köln. Ztg., запевнюючи, що Німеччина хоче задержати цілковиту обективність. Після тайної конгрегації кардиналів відбуло ся в Сикстинській каплиці перше з трех поминальних богослужень за папу. У всіх інших церквах Риму щоденно відбуває ся поминальне богослуженє. Також по всіх столицях Європи, як доносять, відбули ся поминальні богослуженя, а між иншими в Лондоні, Берліні, Царгороді.

З Відня доносять, що презес кабінету др. Кербер з міністром скарбу Бем-Баверком були вчера на аудієнції у цїсаря в Ішлю, а перед тим відбули спільну конференцію в готелі. Аудієнція дотичила імовірно цукрової справи, яка находить ся в дуже кепській стадії, бо угорське правительство стануло на дияметрально-противнім становиску супротив австрійского. Wiener Ztg. оголошує два відручні письма цїсаря з увільненєм гр. Голуховского від провізоричного завідуваня спільним міністерством скарбу і центрального заряду Босни і Герцеговини та з іменованєм спільним міністром скарбу надзвичайного посла і уповновласненого міністра Стефана гр. Буріяна. — З польских жерел доходять заєдно вістки про скликанє соймів, якого-б они бажали собі задля ухваленя рентових осель та бюр посередництва праці. На разі ті забаганки не сповнять ся.

Угорський президент міністрів гр. Куен-Гедерварі разом з угорським міністром скарбу і торгівлі мають удати ся в найближших днях до Ішлю в ціли обговореня спільних справ

дотично обох половин держави. Ситуация о стілько погіршила ся, що навіть в ліберальних кругах опозицію зискує прихильників. Поминувши неневне становиско гр. Апоніого, надійшла вість з Дебречина, що там ліберальна партія ухвалила резолюция, звизаваючу правительство і лібералів, щоби прийняли за свої народні постуляти щодо армії і перевели їх в дійсність. До погіршеня ситуації причинив ся і нещасливий випадок на маневрах в Требінї. Се не лиш вода на млин угорської опозиції, але навіть в палаті панів угорського сойму появила ся інтерпеляция з тої причини і ухвалено одноголосво зазначити в протоколі жалобу палати по тій причині.

Помольогія.

(Наука про садовину).

Як ту у Віртембергії займають ся всі економічними та взагалі практичними квестіями! І се також у нас іде на перекир, бо у нас кождий недоварений головус вже рве ся до політики, а про свою власну будучність та про економічну будучність народу ніхто не дбає, бо і старі, сивоголові ідуть під пароль молодих. Гей, гей, коби то наших кількох крикунів післати сюда, тоді би они инакше говорили, як тепер. У нас кождий хоче бути популярним, а коли видить, що єму не йде, тоді шукає собі приклонників між селянами та студентами — а місто помочі, звичне неодному долю. Що нашому хлопови говорати про політику, коли він темний і голодний. Перше даймо єму спосіб до житя, збогатім єго, навчім єго ремесла, а тоді певно не буде «хрунів». Що поможуть єму віча політичні та ріжні довірочні збори! Если не завернемо з тої дороги, то певно нам і генерал-намісник не поможе. Бо з дідами і обідранцями ніхто не числить ся, ані числити ся не буде.

Але може я за богато розписав ся — так вибачте, бо то я на чужині, де чоловік з далека все видить мовби з гори, все, як на долони. Нам треба лиш науки і доброго проводу, бо до праці наш варід не лїнний, але при голоді і журбі то і робити не хоче ся.

Знаємо прецінь, що у нас в краю є в декотрих околицях красні сади, що у нас є також і товариства садівничі субвенціоновані краєм або повітами — є і пани, котрі на сїм полі не мало зробили. Згадаю ту гр. Баденього, в якого добрах бачимо красні сади, а дороги обсажені деревами овочевими. Що сего не зробила «Народна Рада», се знаємо всі. А як нам брати ся до діла, вказує гр. Брунїцький. Не пишу того, щоби може комусь приподобати ся, але кажу

правду. Хто бачив посїлість того запаленого господаря і садівника коло Стрия, той признаєть мені справедливість. — Нас вже всі народности випередили, а знаєте, що навіть жида, бо фонд бар. Гірша закладає школу садівничу в повіті коломиїськім.

Однак не журім ся тим, що ми послідні, а возьмім ся зараз до діла. Заложім самі, або постараймо ся, щоби наші послі вистарали ся о субвенцію у краю, если не інститут помольогічний, то принайменше шкільку садівничу, де виховувало би ся величезну скількість здорових деревець і корчів овочевих, де би молодіж селяньска як практично так і теоретично в якімсь короткім часі, як се приміром діє ся в Wädensweil коло Ціріху в Швайцарії, могла навчити ся пізнавати прикмети своєї рілі, навчила ся слїдити розвії і житє поодиноких рослин, садити дерева, їх плекати та управляти ярину, як також, в який спосіб плоди зужиткувати.

В нас є навіть вже такі школи. От в Залішпах, але гадаєте, що є там богато господарских синів? Де там! До таких шкіль як рільничі і садівничі, молодіж нерадо горне ся — бо нема виглядів на будуче. Если би в многих повітах повстали такі шкільки, мали би молоді люди зараз поміщенє, а і суспільність більше інтересувала би ся тою галузю промислу рільничого. Дотеперішні доривочні виклади чи то любовників садівництва, чи навіть вандрівних учителїв не мають зміслу, бо до того треба мати підставу. А о вандрівних учителях може бути мова аж тоді, коли нарід сам щиро займе ся рільництвом, чи садівництвом — а учитель може їм дати лише деякі вказівки та поправити хибі. Наше товариство «Просьвіта» мало також такого учителя вандрівного, правда дуже вимовного і знаючого свою річ, але поки-що було се передвчасне (?). Закладаймо шкільки садівничі, а провід в них даймо людям фаховим, котрі укінчили якусь школу помольогічну, а не якому будь огородникови, котрий на тім нічого не розуміє ся. Гріш на то вложений з певністю не змарнує ся, а принесе користь і вдоволенє. Кінчучи, вкажу на німецке товариство помольогічне «Pomologen Verein», котре попри користь моральну, має ще і материяльну. Нині маєток сего товариства представляє 17.698 марок. Правда, що красна сума!

В. Порождо.

НОВИНИ.

— Календар. В четвер: руско-кат. Марини муч.; рим-кат. Авдона і Сенни. — В п'ятницю: руско-кат. Якінта, Еміліяна; рим-кат. Ігнатія з Льюолі.

7

В. Вересаєв.

ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

Пропедевтична клініка. На естраду до професора в супроводі двох студентів кураторів, вийшла молода жінка, слаба на запалене олегочної. Прочитавши анамнезу, студент підійшов до хорої і доторкнув ся хустки, якою були закутані її плечі, показуючи рухом, що треба роздягтись. Мені кров ударила в лице: се був перший случай, що перед нами виведено молоду пациентку. Хора скинула хустку, кафтан і спустила по пояє сорочку; лице її було спокійне і горде. Її почали випувати і вислухувати. Я сидів цілий червоний, стараючись не дивитись на хору: мені здавалось, що усі товариші дивлять ся на мене; коли я підносив очі, передо мною було все те саме горде, зимне, прекрасне лице, схилене на блїді груди, немовби зовсім не її тіла дотикались сї чужі, мужеські руки. Наконєць лекция скінчилась. Встаючи, я зустрів ся поглядом з сусідом-студентом, майже незнакомим; і нараз ми вчитали один в одного в очах те саме, тому ворожо поглянули на себе і сквапно повернули зором на бік.

Чи було в мене яке небудь чувство пристрасти в ту хвилину, коли хора роздягалась перед нашими очима? Було, але дуже не велике; головне, що я почував, се страх перед ним. Але опісля, дома, спогад про те, що я ба-

чав, прийав ніжно-пристрасний відтінок і я з тайним вдоволенєм думав про те, що перед нами буде ще чимало подібних випадків.

І розумієсь, випадків було дуже багато. Особливо памятаю одну хору, Ганну Трачеву, чудово-гарну дівчину, років 18-и. В неї був блуд серця, з дуже характеристичним, передскорчевим шумом. Професор радив нам як найчастійше вислухувати її. Підійдеш до неї — вона слухняно і спокійно скидає сорочку і сидить на ліжку, обнажена по пояє, поки ми один по одному вислухували її. Я старав ся дивитись на неї, як лікар, але не міг не бачити, що в неї гарні плечі і груди, я не міг не бачити, що і товариші мої щось надто цікавлять ся передскорчевим шумом і я соромив ся сього. І саме тому, що я почував нечистоту наших зорів, я болів над сею дівчиною: яка сила зневолювала її обнажатись перед нами, чи пройде-ж все те для неї даром? І я старав ся вчитати на її гарному, майже дитячому лиці, усю історію її перебуваня у нашій клініці — як обурилась вона, коли їй у перше довелось заявитись перед усіма нагою і як їй прийшлось погодитись з отсим, бо дома нема за що лічитись, і як поступенно вона привикла...

На амбулаторію нашого професора-сіфілідолога прийшла жінка з запискою від лікаря, який просив, щоби професор означив, чи не сифілістичного походження висипка у хорої.

— Де у вас висипка? — запитав професор хору.

— На руці.

— Ну се дрібниця, колишні чираки. Ще де?

— На грудях, — запнувшись, відповіла хора... Але там є те саме.

— Покажіть!

— Та там такеж саме, нема що показувати — відкавала хора, паленіючи.

— Ну а все таки покажіть і ми д-у-у-же цікаві, — з гумористичною усмішкою сказав професор.

Наконєць після довгого спротивлюваня, хора скинула кафтан. — Ну се також дрібниця — сказав професор. — Більше нігде не маєте? Скажіть вашому лікарю, що в вас нема нічого серйозного. Тим часом асистент, витягнувши з заду на хорій сорочку, оглянув її плечі.

— Сергію Івановичу, от ще є — півголосом сказав він.

Професор зазирнув хорій за сорочку.

— А-а се що иншого, сказав він. Роздягніть ся цілком. Підіть за занавісу... Друга!

Хора пиняво пішла за занавісу. Професор оглянув ще кілька хорих.

— Ну, що там наша хора? Роздяглась вона? спитав він. Асистент побіг за занавісу. Хора стояла одіта і плакала. Він зневолив її роздягтись до сорочки. Хору положили на канапку і розложивши їй ноги, почали оглядати. Її оглядали довго — оглядали мерзенно, гадко...

— Одягайтесь! сказав наконєць професор. — Трудно ще, панове, сказати що небудь певного — звернуєсь він до нас, вимивши руки і витираючи їх ручником. — От що, голубонько, приходьте ще до нас через тиждень.

Хора вже вбралась. Вона стояла, важко ди-

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновленні передплати, згідно о вирішене залогостити, та о приєднувані нам нових передплатників.

— **Є. Ексц.** Митрополит гр. Шелтициний виїхав вчора на літний побут до Унева.

— **Пос. Барвіньський** виїхав на кілька днів до Праги в особистих справах.

— **3 Перемишля** пишуть нам: Новий обширний проспект „Руского Інститута для дівчат в Перемишлі“ на шк. р. 1903/4 вже випечатаний і розсилається всім, що досі свої діти до Інститута зголосили, чи то просили о інформації. В сім проспекті крім звичайних інформацій про устрій Заведення і услівя прийняті подано також докладно характер школи тогож Заведення, котре з сям роком о стілько єще змінюєть ся на ліпше, що на основі міністерияльного розпорядження з дня 21. падолиста 1902. ч. 31.271. входить він у фазу поступенного перетворення дотеперішної школи на **публичний дівочий ліцей.** Що се є ліцей, яке подає він образоване та які реальні користи заporučє ліцеальне образоване на будуче, про се точно інформує виданий проспект. Хто хотів би з ним познакомитись, зовольте зажадати єго надіслани від господара Інститута Івана Матковського в Перемишлі, на котрого руки просить ся також надіслати всі зголосенія дівчат до Інститута. — За Виділ „Руского Інститута для дівчат в Перемишлі“: *О. Мирон Подольський*, предісатель. *Іван Матковський*, господар Інститута.

— **Селяньска бурса в Богородчанах.** Одержуємо до, поміщеня отсею оповістку: В послідних роках помітний по доохресних селах міста Богородчан вельми відрадний рух: селяни посилають своїх синів до VI-класової школи віділової в Богородчанах і чинять се без ніякої примуки, з власного почину, не зважаючи притім на значні перепони, як велике віддаленє, студінь, дощі, повени і т. п. Глядячи на той горячий запал і ту неустрашиму охоту до науки многих спосібних школярів, підписаній гадку заснованя в повітовім місті Богородчанах для нашого бідного Підгір'я необхідно потрібну «Селяньску бурсу імени Маркіяна Пашкевича». В тій цілі маю честь заурисити сям покликком всіх людей доброї волі, так з поміж духовенства, як і свйської інтелігенції, а тим більше з поміж нашого міщанства та селяньства цілого повіта Богородчани-Солотвина-Лисець на нараду, що відбуде ся дня 4. серпня с. р. о 10. год. рано в сали повітової ради в Богородчанах. Надію ся, що на тих зборах не забракне ні одного вітця, котрий бажав би, щоби єго сям міг утачати до висіших шкіл, а стати ся се може легко, скоро як найбільше членів приступить відразу до заснованя такої бурси, звісна-ж бо річ, що чим більше буде членів, тим дешевше буде в ній удержанє. — *Володислав Паук*, парох в Саджаві. — Інші рускі часописні звольте повторити єсю оповістку.

— **О. Тит Войнарович** набув від Гіпотечного Банку добра Миловане в товмацкім повіті на парцеляцію. Добра Миловане обнимають понад 1000 моргів ґрунту.

— **із Стрия** пишуть нам: На 43 питомців інтернату «Рускої Бурси Стрийської» було синів селяньських 28, міщанських 3, свйчеників 6, учителів шкіл нар. 3, приватних офіціалітетів 3. При клясифікації одержало степенє відзначаючий 7, поправку 3, а всі прочі степенє першій. 3 питомці 4. кляси шкіл нар. здали вступний іспит до гімназії. Так свйглий результат дає як найкрасше свйдоцтво про совієну працю настоятелів — і є найкрасшою рекламою для сеї інститудії.

— **Дневничарска енциклопедія.** В Лондоні лічне небавом виходити періодичними випусками міжнародна енциклопедія дневничарска. Сей твір буде містити опис розвою дневничарства у всіх народів і житєпись найвизначнійших дневничарів. — Україньско-руска праса без сумніву подбає, аби єї не поминено в сій свйтовій енциклопедії, як се досі часто лучало ся з літературою і історією нашого народа по німецких і виших видавництвах, де або зовсім не згадувано про нас, або подано монструально невірні і короткі замітки, як примірєм в лексиконах Мара і Брокгауза. Щоби свйт про нас більше знав, мусімо самі про се подбати.

— **Нещасливі пригоди.** В Виснаді коло Чорткова викинула ріка Серет мертве тіло селянина Миколи Ситника, на яким замічено три грубокі рани зроблені сокирою. Жандармерія слідить за злочинцями. — В Ярославі утопив ся підчас кунелі в Сянї, 10-літній Михайло Кухта, що служив у кн. Чарторийського в Полквнях. — В Кутаж коло Олеська отруїли ся грибами дві особи, муж і жінка. Олеський суд зарядив в тій справі слідство.

— **Пізній Іван,** колонийска рада міска забула надати гр. Львови Пінійському почетне горожанство в тім часі, коли навіть Куликів про се намятав. Славєна рада столиці Покутя аж на огодінім засіданні іменувала гр. Пінійського горожанином Коломїї. Шкода! Могла зовсім забути!

— **Огоні.** В Мшаї згоріло в понеділок 5 господарств. При ратунку відзначали ся начальник стації п. Статкевич і жандарм Стахів, який з нараженєм жига виніс дитину з горючої хати. — Дня 23. с. м. пополудні згоріло в Лошневі, теревовельського повіта, 16 селяньських загород, вартости 33.000 К. Огонь мав бути підложеной. — В Присілку Тарнавскім коло Лукавця, цішанівського повіта, знизив огонь 10 домів мешкальничих і 20 господарських будинків.

— **Вісті з закордонної України.** З Харкова. Дня 30. н. ст. липня «Кружок робітників» відіграв в «Народнім Домі» штуку «Дай серцю волю, заведе в неволю». Режисерію обняв н. Гнат Галайда.

З Мурафа з подільської губернії доносять, що сегорічні жнива випали дуже добре. Озимина і яре збіже було красше як минулих років. Селяни мали час обжати свої поля, а опісля заробити на паньских ланах добрий гріш, бо плата за дла недостатку робітників висока. Жнива озимини вже покінчили ся всюду, і почали ся вже жнива ярого збіжа.

— **Звірство.** Три парубки гандляра худоби

з Комарна, Лейби Фукса, привезли вчора до Львова телата на продаж і примістили їх в шопі при ул. Городецькій ч. 72. Аби телата більше важили, бо мало ся їх продати на вагу, парубки, розуміє ся, на приказ жида, вливали в них воду, за що арештувала їх поліція і передала справу судови.

— **Про наслідуване сьпіву соловія.** В польскім видавництві п. з. „Lud“ (Том IX, зош. 3. за рік 1903, стр. 289—92) напечатав др. Мечислав Гроховський дуже цікаву замітку про наслідуване соловія в мові францускій, польскій, німецкій і рускій. Позволимо собі подати уступ, депіше ся про руску мову. Др. Гроховський пише: „Безперечно найліпшим наслідуванєм сьпіву соловія є рускій діяльог, розповсюднений на Покутя і Поділю в ріжних варіянтах. Найточнійше знають єго в сятиньскім повіті, де я єго чув і записав в селі Тросянці. До поясненя слів сьпіву соловія служить слідуюче поданє, яке на сім місци передаю: „Давно-давно се було, як у соловія була тільки головка. Пішов він на храм, але не міг істи, бо не мав тулова. В тім клопоті стрів ся він з кумом кліщом і сказав до него: „Куме кліщу, позичте мені тулова, бо вічюго істи не можу, а як будемо вертати з храму, то вам єго зверну“. — Іде соловія з храму, а кліщ жеде вже на дорозі, щоби тулов відобрати, але соловія їде й добре вважає, щоби не стрінути ся з кліщом, бо тулов єму дуже придає ся. Кліщ жеде, жеде, жеде і не може діждати ся, щоби соловія віддав єму єго власність. Тому їде до хати соловія і просить: „Ей, куме соловію, віддайте мені тулов!“ Але соловія крикнє: — „А чи я брав єго в тебе, чи може ходив до твоєї хати і просив? — Ні! — Ми стрінулись на дорозі, ти зробив мені вигоду і сам мені єго дав. Вкінци як маєш силу, то відбери, бо по добрій волі єго тобі не віддам“. На то відповів єму кліщ: „Пожди, соловію, мудрий иташку! Силою я нічого не вдію і не відберу від тебе, але прийду вночі і вкраду“. — „Не такий я дурний, як ти мудрий, відповів соловія. Я тулов припну ніжками до галузи а головку звінчу, то й не відірвеш, а ще зачну кричати і псами тебе затровлю“. Вночі прийшов кліщ, діткнув ся соловія і хотів відорвати тулов. Соловій проснув ся, налякав ся і почав кричати:

Кум кліщ — кум кліщ
Бийте — сийте
Ціпом, ціпом
Кум кліщ
Цьвігү — цьвігү — цьвігү
Ловіт — ловіт — ловіт
Потоком — потоком — потоком
Забігій, забігій, забігій
Відти, відти, відти, відти
Туда — туда — туда — туда
За ним, за ним, за ним, за ним
О! туй, туй, туй, туй, туй
Бери, бери, бери, бери, бери, бери.

З сеї пори соловія не спить вночі, а бідний кліщ ходить без тулова.

— **Розбишак в уніформі.** В місті Варі в Італії замкнено в арешті бувшого поручника від піонірів Модунно, підозріного о убийство своєї жінки.

хаючи і нерухома дивлючись на підлогу широко розплющеними очима.

— Ні, я більше не прийду — відказала вона тремтячим голосом і, швидко псвернувшись, відійшла.

— Чого се вона? — дивуючись, запитав професор, озвряючи нас.

Того-ж дня у вечері зайшла до мене знакома курсистка. Я розказав їй про описаний випадок.

— Так, тяжко се! — сказала вона. — Але, вкінци, що-ж робити? Інакше не можна вчитись — приходиться ся помиритись з отсим.

— Правда. Але скажіть мені ось що: колиб в а с чекало щось подібне — тільки уявіть собі се ясно — пішли б ви до нас?

Вона не мовчала.

— Не пішла б... Ні защо! — винувато всміхнулась вона, здригнувшись і здвигнувши плечима. — Краще-б вмерла!

А вона прецінь щиро поважала науку і розуміла, що «інакше не можна вчитись». А ся нічого сього не розуміла; вона знала лише, що не має чим заплатити приватному лікарєви і що в неї трое дітей.

Отсе — то нужда і жене бідноту у клініки на користь науці і школі. Вони не можуть заплатити за ліченє грішми і їм приходиться платити за нього своїм тілом. Але така плата для богатих за тяжка і вони воліють вмирати без помочи. От що напр. каже відомий німецкій гінеколог, проф. Гофмеєр: «Виклади в жіночих клініках більш, ніж де-інде утруднені природною соромливістю жінок і цілком зрозумілою їх відразою до демонстрацій перед студентами. На

основі сього досвйду я думаю, що по невеликих містах взагалі було-б неможливим вести гінекологічну клініку, колиб усіх без виємку жінок не хлороформовано для цілий оглядия. До того-ж оглядия ведені часто неопитною рукою, часто за чушливі, а оглядия багатьома студентами дуже непрямі. На тій основі в більшости жіночих клінік пацієнтки оглядають і демонструють під хлороформом. Менч усього придатна безпосередно для викладу гінекологічна амбуляторія, принайменьше по невеликих містах. Хто хоче мати від неї сиравню користь, повинен сам оглядати хорих. А се іменно є найнепрямійшим для хорих. Страх перед подібними оглядинами в пріяві студентів або навіть самими студентами, принайменьше у нас, часто бере верх в пацієнтках над запотребованєм помочи. Коли розважати абстрактно, така соромливість повинна здаватись нерозумною: адже-ж студенти — се також лікарі, а соромитись перед лікарєм нема чого. Але справа відразу переміняєсь, коли себе самого уявивши в положеню сих хорих. Ми, мужчини, менче соромливі, ніж жінки, а про те, принайменьше я особисто, нізащо не згодив ся-б, щоби мене жінки дотикали ся, оглядали-розпитували про все, не синяючись ні перед чим. Тут для мене ясно, що коли ся соромливість і нерозумна, то все таки дуже треба числитись з нею.

І все таки «інакше вчитись не можна» — се безсумніве. В середні віки медичний виклад обмежував ся самими теоретичними викладами, на яких коментовано твори арабських і старинних лікарів; практичне підготовленє студентів не

входило в завдання університету. Ще в 40-х роках нашого століття в деяких закутних університетах, як свйдчить Пірогов, «вчили пускати кров на кусниках мила а ампутації на брукві». На щастє для медицини і для хорих часи сї минути безповоротно і жалкувати за сям проступно і їде відсутність практичного підготовленя не може зробити стільки шкоди, як у медицині. А практичне підготовленє не можливе без усього, висше описанного.

Тут ми доторкаємо ся одної з тих суперечностей, які ще так часто подібувати мем дальше: єствованє медичної школи школи, найгуманнійшої з усіх наук, немислиме без потоптаня найелементарнійшої гуманности. Користуючись неможливістю бідних людей, лічичись власним коштом, наша школа повертає хорих на манекини для вправ, топча без пощади соромливість жінки, вбільшує і без того велике, горе матери, тяжко «знущаючись» над її мертвою дитиною. Але не робити сього школа не може: мало хто з хорих згодив би ся по добрій волі служити науці.

Який з сього можливий вихід, я зовсім не знаю; я знаю тільки — що медицина доконечна і що інакше вчитись годі; але я знаю також, що колиб потреба зневолила мою жінку, або сестру опинитись в положеню тієї хорої у сифілідольога, то я сказав би, що мене не обходить медична школа і що так не можна топтати личність чоловіка лише тому, що він бідний.

(Дальше буде.)

Слідство ведене в сій справі викрило багато злочинів, яких допускав ся Модунно в Китаю підчас походу Європейців против китайської держави. Жовніри, що тоді під ним служили, так розповідають: Модунно нападав нерозв'язно на доми багатих Китайців і рабував. До домів добував ся або хитрим способом, або таки розбоєм. Найбільше рабував він в Паотінґфу. Коли зажадав грошей, а ему не хотіли дати, то велів своїм людям увійти до хати з наложеними багнетами і бити Китайців. Коли се не помогло, то сам бив шаблею, аж Китайці признали ся, де сховали гроші. Одного разу вправ він був до дому двох багатих братів. Коли они не хотіли видати гроші, Модунно кавав вивести їх до города і там викопати глибоку яму. Відтак велів одного з братів вкинути в яму і засипати камінем аж по груди. Коли братя і тоді не хотіли виявити, де сховали гроші, Модунно так само закопав і другого брата та загрозив, що їх таки живцем погребав, коли не скажуть, де знаходять ся гроші. Аж тоді братя виявили сховок грошей і там знайдено дві посудини повні золота. Модунно бив також і своїх власних людей та збиткував ся над ними. Коли вночі вибирав ся на розбій то брав з собою на віз скринку, в котру ховав забрані гроші і дорогоцінні річі. По поході привіз він до Італії 18 куфрів повних золотих і срібних та всляких дорогоцінних китайських річий. З сего видно, що вісти о розбоях, яких доускали ся в Китаю «культурні» війська європейські, були такі правдиві.

— **Дрібні вісті.** Посадником міста Теревовлі вибрано д-ра Юліана Ольшійського. — Цісар затвердив вибір п. Володимира Юнга, властителя дїбр в Грушатичах, на заступника маршалка повітової ради в Перемішлі.

Наука, штука, література.

— *Андрій Веретельник. Оповідання.* Львів 1902. Накладом А. Хойнацкого. З друкарні В. А. Шпійковського. Стр. 106, 16^с. — В збірці містять ся 9 оповідань, які були надруковані в «Руслані» минулого року.

— *Wund's Apperzeptionstheorie.* Von Dr. Vassil Szezurat. Brody. F. West. 1903. Стр. 28, вел. 8^с.

Телеграмп

з дня 29. липня.

Відень. З Ішлю доносять, що цісар має прибути з Ішлю до Відня, аби довести до пологости австро-угорську угоду.

Заразом мали би заступники правительства порозуміти ся з провідниками партій, аби уможливити найближшу парламентарну сесію.

Будапешт. Прихильна правительству партія поставить в соїмі внесені на перерву дискусії над програмою нового правительства, аби розпочати наради над бюджетовою провізориєю. Обструкціоністи мають спротивити ся сему внесенню.

Прага. В Німберґ пос. Кльофач перед своїми виборцями острими словами виступав проти політики Молодочехів, бо, як казав, їх політика веде до унадку народного почуття серед чеського населення.

Кобург. Кн. Фердинанд болгарський виїхав вчора до Монахова, звідки поїде на Угорщину до своїх посполіть.

Рим. Королева-мати Марґарета та король Віктор Імануїл прибули з літнього побуту до Риму на богослуження в роковини смерті короля Гумберта.

Мадрид. Іспанське правительство зажадало від палати послів кредиту 4 мільонів на арсенали в Кадиксі, Картагені і Феролю і на збільшені флоту.

Будапешт. Помер ту емер, президент королівської курії, Александер Вервесі, в 75. році життя.

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий

Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітній лікар клінічний і заведеня лічного в Шавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. 1, II пов. (Народний Дім).

11(65-2)

Тополя

Т. ШЕВЧЕНКА.

Серія перелисних листів (8 штук) з гарними ілюстраціями (чорними і кольорованими) до Шевченкової баллади «Тополя» виїшла пакладом С. Гальберґа в Бучачі. Набувати можна серіями і поодиноким у накладці та у всіх більших книгарнях і торговлях. Ціни низькі.

1(34—40)

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложеном документів виказуючих достаточну гіпотечку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239,243 корон.

Членом може бути тільки обезпечений тревало в «Дністрі» від огню.

Уділ членський виносить 50 К, вписове 2 К. Число членів: 2,391 з 2,501 уділами на 125,050 К.

Вкладки щадничі приймає «Дністер» і опронтентує до 4% від ста. Сума вкладок на 1,256 книжочках 1,103,333 корон.

Чистий зиск розділяє ся частию на дивіденду для членів, частию на публичні добродійні ціли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті ціли роздано дотепер з Товариства кредитового 10,840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція і агенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦІЯ.**

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Бернстерне Бернсо

LABOREMUS

драма в 3 актах,

переложена після авторизованого, німецького видання

Львом Лопатинським.

Модерна тема і модерне наскрізь її переведення. Діяльог є справді містерною плетінкою драматичної роботи. Его читати є може більшш вдоволенням, як бачити на сцені, де певно пропадає не один дотешний натяк та тонка відтінка.

Набути можна в Ставропигійській книгарні у Львові.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принймає до переходя папери вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. за.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталеній касі папірній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим вагладом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарлджєня.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд	до Львова	Поїзд	зі Львова
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годінні		відходить о годінні	
6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня з Чернівців (Галац), Чорткова, Деялтина	6:22	до Сучави, Жидачева, Керемезе, Потутор
6:20	з Брухович, щод. від 15. мал до 13. вер. вк.	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
6:50	з Самбора (по створеню вел. Львів-Самбір)	6:43	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
7:35	з Янова	6:45	до Кракова (Відня, Праги), Берліна
7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:25	до Лавочного, Хирова, Калуша
7:55	на дв. головний	2:50	до Янова
7:45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:05	до Самбора, Хир на (по отвор. шляху)
8:10	з Станіславова (від 1. мал до 30. вер. вкл.)	9:15	до Белзця, Сокала, Любачева
8:15	з Сокала, Галив рускої	9:25	до Чернівців, Потутор, Деялтина
1:30	з Кракова, Відня, Праги, Берліна	2:40	до Тернополя, Потутор, дв. г. дв.
8:55	з Янова, Любачева	10:40	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
10:25	з Станіславова (Керемезе, Потутор)	1:14	до Пустомит 1 черв. до 13. вер. в нед. і сьв.
11:15	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1:55	до Брухович від 17. мая до 13. вересня
1:10	з Янова	2:10	в неділі і святка
1:25	з Підволочиск, Копичинців на дв. Підзамче	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 31. вер.
2:15	на дв. голов.	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
2:30	з Брухович (15. мал до 13. вер. в нед. і сьв.)	3:25	до Рашева, Любачева
3:14	з Стрия, Самбора, Сколього (15-30.9)	3:30	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
4:35	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підзамче	3:40	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)
5:06	на дв. голов.		
5:30	з Чернівців, Ішкан		
1:40	з Кракова, Відня, Праги, Берліна		
5:40	з Белзця, Сокала, Любачева		
5:50			
5:55			
	НІЧ		
8:04	з Брухович (17. мал до 15. вер. в нед. і сьв.)	12:45	до Станіславова, Жидачева
8:25	з Брухович (15. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	6:15	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави
9:12	з Брухович (від 1. мал до 13. вер. в нед. і сьв.)	6:30	до Янова від 17. мая до 13. вер. буден. д. п. а від 1/2 до 3/4 і від 1/4 до 3/4, 1904. щоденно
12:20	з Чернівців, Букарешту	6:40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
9:20	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	7:10	до Сокала і Галив рускої
9:25	з Кракова, Відня, Берліна, Ясла, Риманова	7:20	до Перемішля від 1. мая до 31. жовтня
8:40	з Самбора, Янока (по отвор. шляху Львів-Самбір)	8:14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
2:31	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
10:00	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підзамче	9:20	на дв. Підзамче
10:07	на дв. голов.	9:55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
10:02	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша	10:42	до Ішкан, Чорткова
10:20	з Тернополя, Гримахова на дв. Підзамче	10:55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
10:40	на дворець головний	11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
3:09		11:24	на дв. Підзамче
3:30		4:10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5:50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 минут рано.

Час середно-європейський рїкнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12. год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.